

BEST - EINDHOVEN - GELDROP-MIERLO - HELMOND - NUENEN - OIRSCHOT - SON EN BREUGEL - VELDHOVEN - WAALRE

STEDELIIJK GEBIED!

SAMENWERKINGS- AGENDA 2018 - 2025

Stedelijk Gebied Eindhoven

CONCEPT

Definitief – concept, 7 november 2017
Colleges gemeenten Stedelijk Gebied Eindhoven

STEDELIJK GEBIED!

INHOUD

1

Een nieuwe agenda voor het Stedelijk Gebied!

3

2

Een verbindend perspectief op het Stedelijk Gebied Eindhoven

4

3

Actieprogramma: Economie

7

4

Actieprogramma: Wonen

11

5

Actieprogramma: Voorzieningen en evenementen

15

6

Ruimte

18

7

Hoe we gaan samenwerken: de governance

20

STEDELIJK GEBIED!

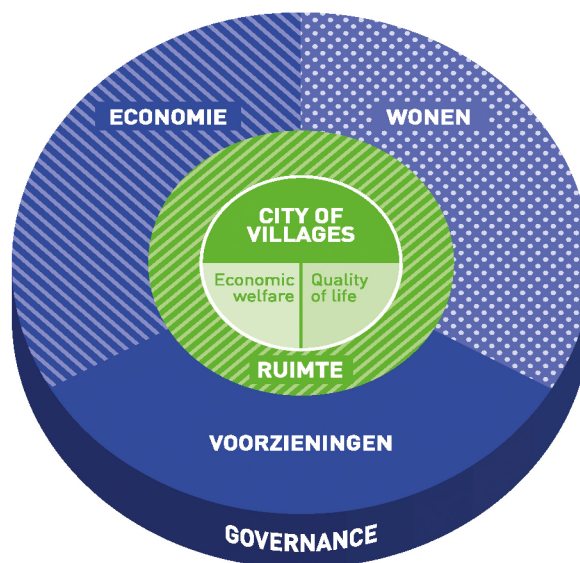
1

EEN NIEUWE AGENDA VOOR HET STEDELIJK GEBIED!

Al sinds 2004 werken we als gemeenten succesvol samen in het Stedelijk Gebied Eindhoven. Met veel ambitie, maar ook pragmatisch. Op basis van een bestuursconvenant maken we concrete afspraken op onderwerpen waar we juist door samen te werken het verschil kunnen maken. Eind 2016 besloten we om een volgende stap in onze samenwerking te gaan zetten. Een nieuwe agenda, met daarin nieuwe richtingen, meer samenhang en versterking van onze werkwijze.

Een intensief proces heeft geresulteerd in:

- Een verbindend perspectief op onze regio en samenwerking (H2)
- Heldere keuzes over de thema's Economie, Wonen en Voorzieningen, met een vertaling daarvan naar concrete afspraken (H3 t/m H5)
- Intensivering van onze samenwerking op het thema Ruimte (H6)
- Een doorontwikkeling van onze governance (H7)

In deze samenwerkingsagenda leggen we de thema's en beoogde resultaten vast voor de samenwerking in het Stedelijk Gebied Eindhoven. De in deze agenda opgenomen afspraken zijn ambitieus en zo concreet mogelijk inhoudelijk uitgewerkt.

Koppeling met Evaluatie Samenwerking Stedelijk Gebied Eindhoven (mei 2017)

In het voorjaar van 2017 hebben wij onze samenwerking laten evalueren. Het evaluatierapport is een kritisch maar ook positief rapport. Het evaluatierapport is een belangrijke basis geweest voor de afspraken die we in deze nieuwe samenwerkingsagenda voor de komende jaren met elkaar maken.

Over het algemeen concludeert de evaluatie dat in de samenwerking in het Stedelijk Gebied Eindhoven de afgelopen jaren voortgang is geboekt. Er zijn concrete resultaten bereikt op het gebied van Werken en Wonen. Er is de afgelopen jaren ook meer vertrouwen, transparantie en flexibiliteit in de samenwerking ontstaan. De gemeenten zijn

meer 'als waren één gemeente' gaan werken en er wordt meer gezamenlijk eigenaarschap gevoeld voor het Stedelijk Gebied Eindhoven. De keuze voor een beperkt ambtelijk secretariaat en de uitvoering bij de gemeenten heeft ook hiertoe bijgedragen. Er is meer dan voldoende draagvlak onder colleges, gemeenteraden en externe partners voor de netwerksamenwerking in het Stedelijk Gebied Eindhoven en de voortzetting en versterking ervan. De nuance is wel dat er ook nog veel voor verbetering vatbaar is. Er is nog wel een weg te gaan. Een weg die gezien de resultaten van de afgelopen tijd zeker de moeite van het bewandelen waard is. Deze samenwerkingsagenda is een eerste stap in die richting.

STEDELIJK GEBIED!

2

EEN VERBINDEND PERSPECTIEF OP HET STEDELIJK GEBIED EINDHOVEN

TOPREGIO DOOR DIVERSITEIT

Samen met de andere gemeenten in Zuidoost-Brabant vormen we een topregio met een uitstekend internationaal vestigingsklimaat. Als derde economisch kerngebied in Nederland staat Brainport Eindhoven in binnen- en buitenland stevig op de kaart. Als Stedelijk Gebied Eindhoven vormen we het hart en het motorblok van Brainport Eindhoven. Het is van belang om deze positie te behouden en te versterken.

Het Stedelijk Gebied Eindhoven vormt een levend netwerk. Ruim een half miljoen mensen wonen, werken, recreëren en leren elke dag binnen deze compacte regio. De potentie van dit gebied is enorm! De één wil rustig wonen, maar werkt in een internationaal topbedrijf of doceert aan de universiteit. De ander woont juist graag in een sterk stedelijke gemeenschap, maar werkt of recreëert in de regio. Die combinatie en vervlechting van verschillende woon-, leef- en werkklimaten op zo'n relatief kleine oppervlakte maakt het Stedelijk Gebied Eindhoven bijzonder.

We beschouwen het Stedelijk Gebied Eindhoven als een *City of Villages*. *City* staat voor onze gezamenlijke kracht als hart van Brainport Eindhoven, met de dynamiek die daarbij hoort. Deze *City* is opgebouwd uit tal van bouwstenen: de dorpen en wijken, de stadscentra van Eindhoven en Helmond en gemeenschappen (de *Villages*) binnen het Stedelijk Gebied Eindhoven. Iedere *Village* heeft een eigen functie ten dienste van het geheel. Die *City of Villages* kent geen harde grenzen, maar vormt door de onderlinge maatschappelijke en fysieke verbindingen geografisch een herkenbare eenheid. Dat volgt ook uit de historie, waarin de huidige dynamiek tussen steden en meer landelijke gemeenten is geworteld.

In een deel van de *City of Villages* borrelt en bruist het stevig. Veel inwoners van onze gemeenten werken hier, de economie is er booming, de gemeenschap heeft veel internationale kenmerken, de dynamiek is hoog en we huisvesten wereldspelers en kennisinstellingen in de hightech, maak- en designindustrie. In andere delen van de *City of Villages* borrelt en bruist het gemoedelijker. Het is er goed toeven, wonen en recreëren.

Het Stedelijk Gebied Eindhoven vormt het hart van Brainport Eindhoven: een veelzijdig getalenteerd, ondernemende en kleurrijke regio met sterke karakters, waarin (hoog)stedelijke en dorpse kwaliteiten op unieke wijze gecombineerd worden.

STEDELIJK GEBIED!

SAMEN VERSTERKEN EN UITBOUWEN

We willen graag vooruit en leggen de lat hoog. Eindhoven heeft als centrumstad een (inter)nationaal profiel en heeft (indien van toepassing samen met Helmond) een logische positie aan Europese, landelijke, provinciale en Brabantstad tafels. Helmond heeft een bijzondere brugfunctie van het Stedelijk Gebied Eindhoven naar De Peel. In de andere gemeenten ligt het accent op andere vraagstukken en belangen. Bijvoorbeeld de vitaliteit van kleine gemeenschappen overeind houden, (basis)voorzieningen in stand houden en een gezonde bevolkingssamenstelling borgen.

De snelheid van ontwikkeling binnen het Stedelijk Gebied Eindhoven is verschillend. Maar ogenschijnlijk tegengestelde belangen kunnen ieder hun plek krijgen. Veel is gericht op het versterken van het (internationaal) topklimaat, om voor de korte en lange termijn een zo kansrijk en prettig mogelijk woon-, werk- en leefklimaat te scheppen voor onze inwoners.

Dit vraagt continu onderhoud. De “vernetwerking” van onze gemeenschappen blijft toenemen. Alleen door mee te ontwikkelen houden we de prettige leefomstandigheden voor onze inwoners en internationaal gunstige concurrentievoorwaarden voor onze economie tegelijkertijd en in goede onderlinge balans in stand.

Onze ambitie gaat verder: het gaat niet alleen om het in stand houden, we willen doorgroeien. Met *nóg* meer inwoners in onze regio die profiteren van de groei en dynamiek die we in ons hebben. *Én* met nog meer en toonaangevende hightech ontwikkelingen en spelers die vanuit het Stedelijk Gebied Eindhoven de wereld veroveren. Dat zorgt voor dynamiek en banen, welvaart en welzijn voor onze inwoners. En daarmee nemen we als stad en regio ook onze nationale verantwoordelijkheid. We doen dat langs de volgende twee speerpunten:

Quality of life

Uiteindelijk gaat het ons om gelukkige inwoners. Een simpele zin, maar een grote opgave. Dat vraagt om een prettig en gezond leefklimaat en betrokkenheid en

verantwoordelijkheid van alle inwoners. Ieder mens doet ertoe en kan op zijn of haar eigen manier bijdragen én profiteren. Of je nu bezoeker bent, inwoner, internationale kenniswerker, student of ondernemer.

Het Stedelijk Gebied Eindhoven moet een fijne plek zijn voor jong en oud, verschillende gezinssamenstellingen, hoog en lager opgeleiden, voor inwoners met of zonder beperking; een inclusieve samenleving. We willen dan ook iedereen uitnodigen, stimuleren en faciliteren om een steentje bij te dragen aan de leefbaarheid en kwaliteit van leven. Investeren in en bouwen aan *Quality of life* is ons eerste speerpunt. Samen maken we het Stedelijk Gebied Eindhoven een City of Villages waar we ons verantwoordelijk voelen voor elkaar, waar we gezond groeien (soms kleinschalig, soms grootschalig), waar je veilig en prettig kunt wonen, recreëren en werken.

Economic Welfare

Gezonde, aantrekkelijke wijken en dorpen en Quality of Life zijn verbonden met een bloeiende economie. We gaan daarbij voor duurzame groei om de generaties na ons ook een prettig leven te garanderen. Een gunstig economisch klimaat trekt nieuwe ondernemingen, startups en talent aan en geeft een boost en zelfvertrouwen aan de inwoners en bezoekers van het Stedelijk Gebied Eindhoven.

In *Brainport Next Generation* hebben overheid, ondernemers en kennisinstellingen, een economische strategie voor de regio Zuidoost Brabant (de Metropoolregio Eindhoven) geformuleerd. In de Brainport Nationale Actieagenda wordt deze economische strategie verbonden met de inzet van het Rijk en met andere regio's in Nederland. In onze actieprogramma's Economie, Wonen en Voorzieningen maken we ons hard om de daarin opgenomen doelstellingen te realiseren. *Economic Welfare* is dan ook ons tweede speerpunt.

STEDELIJK GEBIED!

SLIM SAMENWERKEN VANUIT LOKALE KRACHT VAN DE GEMEENSCHAPPEN

We beginnen niet bij 'start'. We werken al intensief samen binnen het Stedelijk Gebied Eindhoven en ook daarbuiten. In de Metropoolregio Eindhoven werken we met 21 gemeenten samen aan strategische vraagstukken op het gebied van Ruimte, Economie en Mobiliteit. In de Stichting Brainport Eindhoven, met Brainport Development als uitvoeringsorganisatie, werken we met het bedrijfsleven en kennisinstellingen aan doorontwikkeling van onze economische strategie. Verschillende agenda's met verschillende partners én doelstellingen, maar samen vormen ze één samenhangend, complementair geheel.

Die netwerksamenwerking en zelforganisatie past bij ons en brengt ons resultaten. Daarom zijn wij blij met onze innovatieve bedrijven, goede scholen, actieve sportverenigingen, een vitaal verenigingsleven,

betrokken (kerk)gemeenschappen en maatschappelijke organisaties op het gebied van zorg en cultuur. Zij allen vormen samen het cement van de samenleving. Hiermee willen we nauw en goed samenwerken. Wij zijn niet van de vage plannen, maar gaan direct aan de slag. Daarbij vertrekken we vanuit het totaal. Wat hebben we in onze regio allemaal nodig? En hoe realiseren we dat, voortbordurend op de reeds aanwezige of potentiële kwaliteiten? Met andere woorden: hoe kunnen we elkaars complementariteit maximaal benutten ten dienste van het totaal?

We gaan dat doen met heldere en bondige actieplannen rond onze twee speerpunten: Quality of Life en Economic Welfare. Bij die acties kijken we telkens wat er waar moet gebeuren. Zo bouwen we verder aan één van de meest aansprekende en veelbelovende gebieden van Nederland en Europa.

PressVisuals.com

STEDELIJK GEBIED!

3

ACTIEPROGRAMMA: ECONOMIE

Economische activiteit is essentieel voor het Stedelijk Gebied Eindhoven. Wij vormen het kloppend hart van Brainport Eindhoven. Economische activiteit genereert ons gezamenlijke inkomen (privaat en publiek), het maakt ons aantrekkelijk, het brengt innovatie en ontwikkeling en het geeft betekenis. De waarde van een vitale economie is niet te overschatten en is dus essentieel voor onze Economic Welfare en Quality of Life.

Opgave: In Brainport Next Generation hebben overheid, ondernemers en kennisinstellingen als triple helix partners een strategie op de economische ontwikkeling van Brainport Eindhoven uitgewerkt en zijn de verantwoordelijkheden voor realisatie van deze strategie gedeeld. Als gemeentelijke overheden hebben wij vooral een taak in het bieden van randvoorwaarden in de domeinen “basics” en “people” in de Brainport Next Generation strategie. Waar opgaven het niveau van de gemeenten in het Stedelijk Gebied Eindhoven overstijgen wordt samengewerkt op daartoe geëigende schaalniveaus met bijbehorende verbanden. In het Stedelijk Gebied Eindhoven werken we aan een aanbod van werklocaties met een kwaliteit die past bij onze ambities en we blijven daarom gezamenlijk bedrijven faciliteren om zich in onze regio op de beste locatie te vestigen. Daarnaast zien we het als onze rol om bepaalde zaken die niet in *Brainport Next Generation* zijn geregeld, zoals bijvoorbeeld onze onderlinge samenwerking ten aanzien van de arbeidsmarkt, maar die wel belangrijk zijn voor ons vestigingsklimaat, gezamenlijk op te pakken en te verbeteren.

En dus: Blijven we nieuwe werklocaties – waarover we onder het bestuursconvenant uit 2013 goede afspraken hebben gemaakt – met een hoog ambitieniveau ontwikkelen. We streven naar een situatie waarin werklocaties een helder profiel en onderscheidende kwaliteiten hebben voor Brainport Eindhoven. Ze worden landelijk toonaangevend waar het gaat om duurzaamheid, veiligheid en aantrekkelijkheid. In onze voorziening ‘1-loket’ zetten we in op een kwaliteitsimpuls voor nog betere ondersteuning.

We gaan ons eigen ‘marktpotentieel’ gebundeld en veel meer strategisch inzetten als launching customer. En we zetten een concrete stap om de arbeidsmarkt in het Stedelijk Gebied Eindhoven los te maken van bestaande bestuurlijke grenzen door te onderzoeken of er knelpunten zijn in de afstemming tussen de twee arbeidsmarktregio’s binnen het Stedelijk Gebied Eindhoven (Zuidoost-Brabant en Helmond-De Peel) en hoe we deze, waar nodig, kunnen oplossen. Mits dit op draagvlak kan rekenen van de besturen van beide arbeidsmarktregio’s en ervan uitgaande dat beide arbeidsmarktregio’s gehandhaafd blijven.

STEDELIJK GEBIED!

CONCRETE AFSPRAKEN

A. Steviger participeren in Brainport Eindhoven

1. In het portefeuillehoudersoverleg Economie wordt de voortgang van Brainport Next Generation een vast onderwerp van gesprek zodat alle SGE-gemeenten optimaal geïnformeerd zijn en daarvoor actiever en gericht kunnen bijdragen aan de uitvoering van deze strategie. De direct in Stichting Brainport / Brainport Development deelnemende gemeenten (Eindhoven, Helmond, Veldhoven, Best) nemen de informatievoorziening aan de overige SGE-gemeenten op zich.
2. In het portefeuillehoudersoverleg Economie stemmen de SGE-gemeenten af wat hun gezamenlijke inbreng en inzet is in de Bestuurlijke Werkplaats Economische Strategie van de Metropoolregio Eindhoven.
3. Eindhoven (en indien van toepassing ook Helmond) heeft een positie aan (inter)nationale ruimtelijk economische overlegtafels. Zij worden gevraagd om aan die tafels te spreken en acteren namens de negen gemeenten van het Stedelijk Gebied Eindhoven, met als vertrekpunt de Brainportstrategie en de samenwerkingsagenda van het Stedelijk Gebied Eindhoven en de regionale agenda van de Metropoolregio Eindhoven. Indien aan de orde wordt vooraf input opgehaald en koppelen Eindhoven en Helmond dit terug in de relevante overleggen.

B. Regionaal Ontwikkelfonds Werklocaties (ROW)

We realiseren per 1-1-2018 het ROW, zoals reeds voorgenomen, dat als investeringsvehikel fungeert voor een aantal vooraf benoemde werklocaties.

1. In het ROW bundelen het Stedelijk Gebied Eindhoven en de Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM) hun expertise, netwerk en financiële slagkracht om (her)ontwikkelingsprojecten te realiseren, bij voorkeur op bestaande werklocaties.
2. Gemeenten en BOM brengen ieder € 4 miljoen investeringskapitaal in. Dit leidt tot een totaal investeringskapitaal van € 8 miljoen.
3. Er wordt een B.V. ROW opgericht waarvan de gemeenten en de BOM aandeelhouder zijn. De gemeenten en de BOM brengen hun investeringskapitaal als "aandeel" in. De BOM verzorgt het administratieve beheer van de B.V.

4. Het fondsbestuur wordt gevormd door de directeur van de BOM en een door de deelnemende gemeenten benoemde bestuurder.

C. Kwaliteitsslag werklocaties

Qua ontwikkellocaties hebben we regionale afspraken gemaakt over de programmering van werklocaties. Een mooie prestatie. Nú zetten we de volgende stap. Passend bij de ambities van Brainport Eindhoven streven wij ernaar dat onze werklocaties landelijk leidend worden op thema's als Duurzaamheid (energie, bouw en aard bedrijven), Veiligheid (offline én online) en Aantrekkelijkheid (groen, uiterlijk, ruimtelijke inrichting).

1. Het 'Totaalpakket programmering werklocaties Stedelijk Gebied Eindhoven' zoals overeengekomen door gemeenteraden in 2017 blijft onverkort van kracht.
2. Het totaalpakket bestaat uit:
  - De programmering Stedelijk Gebied Eindhoven 2016
  - Het financieel arrangement behorende bij de programmering 2016
  - Het Regionaal Ontwikkelfonds Werklocaties (ROW) (businessplan)
  - De allonge op het bestuursconvenant 2013
3. In het Stedelijk Gebied Eindhoven onderscheiden we vier profielen werklocaties: gemengd, logistiek, campus en grootschalige logistiek. We gaan in 2019 onderzoeken of en hoe we tot gezamenlijke kwaliteitsprofielen kunnen komen. In ieder geval voor de segmenten campus en grootschalige logistiek, waarin gespecificeerd wordt aan welke eisen deze terreinen in onze regio moeten voldoen op de thema's Duurzaamheid (energietransitie, milieu en mens), Veiligheid (offline en online, met specifieke aandacht voor dataveiligheid) en Aantrekkelijkheid (groen, uitstraling en ontwerp, ruimtelijke inrichting). We implementeren de adviezen van de MRE-werkplaats Bedrijventerreinen en Detailhandel in het Stedelijk Gebied Eindhoven.
4. De implementatie van de kwaliteitsprofielen wordt organisch toegepast, bijvoorbeeld gekoppeld aan revitaliseringsprojecten. We wisselen ervaringen uit, zodat we van elkaar leren.

STEDELIJK GEBIED!

5. De SGE-gemeenten hebben de intentie om uiterlijk in 2021 de inzet van hun investerings- en ontwikkelbudgetten voor werklocaties regionaal af te stemmen. Op die manier werken de gemeenten toe naar één door de gemeenteraden vastgesteld regionaal ontwikkel- en investeringsprogramma. Het portefeuillehoudersoverleg Economie fungeert als een stuurgroep voor de uitvoering van dit programma. Plannen voor nieuw te ontwikkelen werklocaties moeten voldoen aan het kwaliteitsprofiel. Het portefeuillehoudersoverleg Economie ziet hier op toe.
6. Aanpassingen in de gemaakte afspraken over kwaliteitsprofiel, ontwikkeling van nieuwe terreinen, programmering en prioritering van bestaande werklocaties kunnen alleen met unanieme instemming van het portefeuillehoudersoverleg Economie gemaakt worden, onder de voorwaarde dat de gemeenteraden de gelegenheid krijgen om wensen en bedenkingen te uiten via een voorhangprocedure.
7. De aansluiting van alle nieuwe en bestaande werklocaties op glasvezel is een bijzonder aandachtspunt. De Metropoolregio Eindhoven neemt hierin initiatief, dat wij graag de ruimte geven om tot uitvoerbare afspraken te komen. Mocht dit medio 2019 niet tot concrete voortgang hebben geleid, dan beslist het portefeuillehoudersoverleg Economie over een eigen stappenplan om tot aansluiting van werklocaties op glasvezel over te gaan.
8. Monitoring van de gemaakte afspraken over programmering van werklocaties, het financiële arrangement én de naleving van het kwaliteitsprofiel beleggen we bij het ambtelijk overleg Economie.
9. Het ambtelijk overleg legt hiertoe in 2018 bij het portefeuillehoudersoverleg een concreet voorstel neer voor benodigde capaciteit en middelen.
10. Over de monitoring wordt het portefeuillehoudersoverleg halfjaarlijks geïnformeerd, met tenminste de volgende aspecten:
  - Marktonwikkelingen: hiertoe vindt eens per jaar een marktanalyse en- consultatie plaats.
  - Uitgifte van nieuw terrein, uitgesplitst naar 'conform afspraken' en 'niet conform afspraken'.
  - Investeringen in bestaande werklocaties.
  - Opname van bedrijfshuisvesting binnen bestaande voorraad.
  - Planvoorraad naar omvang en hardheid.
11. Tweejaarlijks wordt een geactualiseerde vraagstelling opgesteld om de programmering indien nodig te herijken.

D. Doorontwikkeling van het 1-loket

Onder het convenant uit 2013 hebben we de bedrijfscontactfunctionarissen samengebracht onder de noemer '1-loket'. Een goede stap, waarbij in de evaluatie van de samenwerking in het Stedelijk Gebied Eindhoven bleek dat hier verdere verbetering mogelijk is, zowel qua proces (betere, eenduidigere en snellere processen), scope (verbreding aandachtsvelden) als capaciteit.

1. Het portefeuillehoudersoverleg Economie laat in de eerste helft van 2018 een analyse uitvoeren van de werking van 1-loket. Op basis van die analyse laat het portefeuillehoudersoverleg ook een plan van aanpak opstellen voor doorontwikkeling, waarin ook aandacht wordt besteed aan het ontwikkelen van (beleids-) kaders voor de eventueel toe te voegen onderdelen kantoren, detailhandel en hotels. Dat plan van aanpak wordt in 2018 afgerond en daarna uitgevoerd.
2. Als ontwikkelbeeld hebben we daarbij het volgende voor ogen: de werkwijze van het huidige 1-loket (het gezamenlijke loket voor bedrijfshuisvesting) wordt verbreed tot een platform met daarbinnen meerdere 'loketten', bijvoorbeeld voor bedrijfshuisvestingvragen voor industrie, kantoren, detailhandel, leisure en hotels. Het 1-loket maakt geen beleid, maar faciliteert en adviseert zodat een initiatief op de beste locatie in de regio kan landen.
3. Vanuit dat ontwikkelbeeld komt in elk geval de secretaris van de Regionale Adviescommissie Detailhandel (RACD) voort uit het 1-loket.

STEDELIJK GEBIED!

E. Verbeteren van het ondernemersklimaat voor (startende) ondernemers

1. In Brainport Next Generation wordt onze regio gepositioneerd als perfecte locatie voor start-ups en scale-ups binnen de kennisintensieve tech-industrie en design. We geven die ambitie vorm door onszelf als launching customer te beschouwen voor innovatieve ondernemers in de regio, primair starters met aan duurzaamheid of "smart city" gerelateerde producten. Als gemeenten zijn we ook een marktpartij. Vanuit die rol kunnen wij ondernemers ook als klant op weg helpen. Soms is de eerste klant cruciaal. Binnen de mogelijkheden van de aanbestedings- en inkoopvoorwaarden willen we als negen gemeenten opgeteld in 2020 minimaal 20 innovatieve starters geholpen hebben.
2. We onderzoeken hoe we het Stedelijk Gebied Eindhoven tot een regelluwe zone kunnen maken. Daarbij denken we aan het vereenvoudigen en eenvormig maken van (de aanvraag van) vergunningen, certificering etc. We kijken actief naar de mogelijkheden die de nieuwe Omgevingswet hiervoor kan bieden. De uitkomsten van dit onderzoek worden uiterlijk in 2019 in het portefeuillehoudersoverleg Economie behandeld, waarbij nadrukkelijk de ministeries van BZK en EZ gesprekspartners zijn om dit punt haalbaar te maken. Het portefeuillehoudersoverleg Economie besluit op basis van een eerste globale analyse of er voldoende aanleiding is om extern kosten te maken voor het onderzoek.

F. Verbinden arbeidsmarktregio's

De SGE-gemeenten vallen in twee arbeidsmarktregio's (Zuidoost-Brabant en Helmond-De Peel).

1. Indien raadpleging van de besturen van beide arbeidsmarktregio's daarvoor draagvlak laat zien, onderzoeken we in 2018 of er noodzaak is om de afstemming tussen beide arbeidsmarktregio's te verbeteren en hoe dit concreet invulling te geven.
2. De gemeenteraden worden actief geïnformeerd over de uitkomsten van de raadpleging van de besturen van de arbeidsmarktregio's en het eventuele onderzoek.

G. Grondprijsystematiek

Voor gemeenten die een samenwerking wensen als ware ze één gemeente is het van cruciaal belang om transparant en uniform te zijn als het gaat over het toepassen van berekeningsmethoden voor grondprijzen. Er is in 2013 een gezamenlijke grondprijsystematiek ingesteld voor bedrijventerreinen. Uitgangspunt was dat de grondprijs de komende jaren op een marktconform niveau zou blijven. We willen deze afspraak als samenwerkende gemeenten continueren en door middel van een evaluatie de werking van de systematiek onderzoeken.

1. De gemeenten spreken af dat de gezamenlijke grondprijsystematiek binnen de juridische mogelijkheden wordt gehandhaafd. Binnen deze grondprijsystematiek worden – afhankelijk van de concrete situatie – verschillende grondprijsberekeningsmethoden gebruikt. Het streven is dat in gelijke situaties gelijke methoden worden gebruikt.
2. De gemeenten evalueren de werking van de grondprijsystematiek om zicht te krijgen op eventuele verbeter- en uitbreidingsmogelijkheden van de systematiek. Deze evaluatie wordt in 2018 uitgevoerd en opgeleverd. De werkgroep Grex, bestaande uit ambtelijke specialisten op dit terrein uit de negen gemeenten heeft bij deze evaluatie een adviserende rol.

PressVisuals.com

STEDELIJK GEBIED!

4

ACTIEPROGRAMMA: WONEN

Een sterk Stedelijk Gebied Eindhoven vraagt om voldoende goede woningen en onderscheidende en aansprekende woonmilieus. Dit is belangrijk voor de kwaliteit van leven, én voor de economische kracht van de regio. Onze woningmarkt werkt regionaal: veel mensen verhuizen binnen het stedelijk gebied (65-70%) en zijn niet specifiek gebonden aan één gemeente of kern. In Eindhoven en Helmond starten veel nieuwkomers hun wooncarrière. Veel van hen stromen vervolgens door naar andere gemeenten in de regio. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid dat deze doorstroom (roltrap) blijft functioneren. Dat spreekt niet vanzelf: de druk op de woningmarkt stijgt en het wordt voor bepaalde groepen steeds lastiger om een woning te vinden die past bij hun wensen en inkomen.

Als negen gemeenten werken we al langer succesvol samen rondom de verdeling van sociale woningen. Voor programmeringsafspraken van nieuwe woningen hebben we medio 2017 het Afsprakenkader Wonen gemaakt en in negen colleges bekrachtigd. Met die afspraken ontstaat ruimte om vooruit te kijken. Nu gaan we die afspraken op raadsniveau bekrachtigen én gaan we de regionale woningmarkt verder ontwikkelen.

Opgave: In het stedelijk gebied zijn alle smaken van woonmilieus te vinden. Die diversiteit is dé kern van het woonmilieu dat wij willen realiseren en uitbouwen. In samenwerking met de corporaties en andere partners in de regio faciliteren we de groei, sluiten we aan bij de uiteenlopende kwaliteiten in de regio en zorgen we ervoor dat er voldoende betaalbare woningen beschikbaar zijn. Daarbij houden we rekening met demografische ontwikkelingen en bouwen minimaal voor de eigen lokale behoefte, waarmee de autonome groei kan worden opgevangen. We stemmen programmatisch de woningbouwproductie af, vanuit een gezamenlijke visie op Wonen in het Stedelijk Gebied Eindhoven

En dus: Gaan we een gezamenlijke visie op Wonen vaststellen en stemmen we programmatisch de woningbouwproductie op elkaar af. We maken afspraken over

kwaliteiten en woonmilieus en werken we ook uit hoe in de nieuwe en bestaande woningbouwlocaties een transitie naar duurzame energievoorziening mogelijk wordt. We creëren één overlegtafel waarop we als SGE-gemeenten met onze partners (waaronder ten minste de corporaties, de provincie, ontwikkelaars en makelaars) afspraken maken over ieders rol en bijdrage. We gaan verder met onze succesvolle samenwerking op woonruimteverdeling (urgentieverordening en Wooniezie). Als samenwerkende gemeenten spreken we met één mond in de samenwerking met de Metropoolregio Eindhoven (Werkplaats Wonen) en de provincie (RRO). Monitoring en kennisontwikkeling pakken we bij voorkeur op binnen de Metropoolregio Eindhoven. Indien dit niet goed van de grond komt, gaan we hier zelf in investeren.

STEDELIJK GEBIED!

CONCRETE AFSPRAKEN

A. Bestuursopdracht: Acties voor de korte termijn

1. Op basis van het Afsprakenkader Wonen 2017 hebben de gemeenten van het Stedelijk Gebied Eindhoven een bestuursopdracht vastgesteld voor de aanpak van een negental majeure projecten. Deze opdracht wordt in 2018 uitgewerkt. Het gaat hierbij om een nadere positionering en profilering van deze negen locaties in de regio, daarop afgestemde programmering en de fasering in tijd.
2. Behalve inbreidings-, herstructurering, en transformatie locaties worden nieuwe bestemmingsplannen, -herzieningen en actualisaties op elkaar afgestemd. Deze plannen zijn in de stedelijke kernen groter dan 75 woningen en in de landelijke kernen groter dan 25 woningen.
3. In principe worden de kwantitatieve provinciale prognoses 2017 als richtinggevend op het niveau van het Stedelijk Gebied gezien. Hierbij maken we zo optimaal mogelijk gebruik van de ruimte die de Brabantse Agenda Wonen biedt. Door de woningbouwontwikkelingen goed te monitoren kan ingegrepen worden op het moment dat dat nodig is en wordt voorkomen dat goede plannen voor de korte termijn (2021) worden tegengehouden op basis van de programmering op langere termijn (2030). Hierdoor ontstaat meer ruimte om snel in te kunnen spelen op marktontwikkelingen.
4. Op basis van het afsprakenkader is er door de portefeuillehouders Wonen een coördinatieteam ingesteld om:
  - De bestuursopdracht zoals hierboven geformuleerd uit te werken.
  - Het portefeuillehoudersoverleg Wonen te adviseren over o.a. de afstemming van nieuwe woningbouwontwikkelingen en de monitoring van bovenstaande acties.
5. Elke gemeente behoudt haar eigen bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheid voor woningbouwontwikkelingen. De financiële consequenties van de afspraken brengen gemeenten dan ook zelf in beeld en zij zijn zelf verantwoordelijk voor het vinden van een oplossing hiervoor. Dit kan in de vorm van een flankerend arrangement zijn waarbij gemeenten een beroep doen op elkaar en op de provincie.
6. Totdat de visie op Wonen gereed is en de besluitvorming hierover heeft plaatsgevonden is het 'Afsprakenkader Wonen 2017' onverkort van kracht.

B. Een gezamenlijke visie op Wonen voor het Stedelijk Gebied Eindhoven

1. Er wordt een compacte, actiegerichte visie op Wonen opgesteld. Daarin wordt de regio als één woningmarkt beschouwd, en wordt uitgewerkt hoe in de gezamenlijke SGE-gemeenten een complementair aanbod kan worden aangeboden. De visie en het daarin uitgewerkte aanbod is gebaseerd op een feitelijke analyse.
2. We ontwikkelen de visie in samenspraak met onze partners in de regio: corporaties, marktpartijen, consumenten, bedrijfsleven en onderwijsinstellingen.
3. De visie werkt uit op welke manier de verschillende deelmarkten binnen het Stedelijk Gebied Eindhoven bij kunnen dragen aan wonen als vestigingsfactor in het stedelijk gebied. De lokale woonvisies vormen daarvoor belangrijke input.
4. Onderdeel van de visie zijn de nader uit te werken 'Brainport Principles'. Zij worden gebruikt als bindend kwalitatief kader voor alle nieuwe woningbouwprojecten.
5. De visie bouwt voort op wat er ligt, zoals het perspectief 'Wonen in het Stedelijk Gebied Eindhoven', 'de 'kwadrantenbenadering', de thema's voor waarde creatie en alle andere principes en uitgangspunten zoals vastgelegd in het 'Afsprakenkader Wonen 2017'.
6. In het voorjaar van 2018 laat het portefeuillehoudersoverleg Wonen een plan van aanpak opstellen om te komen tot de visie. Hierbij wordt bekeken of het coördinatieteam het voortouw kan nemen in het opstellen van de visie op Wonen of dat hiervoor andere afspraken nodig zijn.
7. Op basis van de visie worden afspraken gemaakt met corporaties over kernthema's die passen bij het schaalniveau van het stedelijk gebied. Een voorbeeld zijn gezamenlijke ambities op het terrein van duurzaamheid.
8. De visie is uiterlijk 01-01-2019 afgerond en door het portefeuillehoudersoverleg Wonen vastgesteld, waarna hij ter vaststelling aan de gemeenteraden wordt aangeboden.
9. Iedere twee jaar wordt in het portefeuillehoudersoverleg Wonen bepaald of de visie dient te worden geactualiseerd.

STEDELIJK GEBIED!

C. Gezamenlijke programmeringsafspraken voor het Stedelijk Gebied Eindhoven

Het afsprakenkader Wonen en de vertaling daarvan in een regionale visie op wonen vormt een uitstekende basis voor doorontwikkeling van de regionale woningbouwprogrammering waarin we nog sterker dan voorheen gaan redeneren als ware we één gemeente. We creëren ruimte voor woonmilieus en toonaangevende projecten die unieke kwaliteiten toevoegen aan het bestaande aanbod. Wij willen dat mensen zich graag vestigen in onze regio en dat de huidige bewoners op basis van hun eigen woonwensen in onze regio een wooncarrière kunnen doorlopen.

1. Op basis van de visie wordt de uitwerking van de bestuursopdracht nog eens tegen het licht gehouden en waar nodig bijgesteld. Indien de programmeringsafspraken substantieel worden aangepast wordt dit voorgelegd aan gemeenteraden.
2. Na afronding van de visie op wonen wordt door de portefeuillehouders Wonen besloten op welke wijze deze actie wordt georganiseerd en wie daarin het voortouw neemt.
3. In de programmeringsafspraken houden we eventuele over- en onderproductie van woonmilieus en projecten nauwlettend in het oog. Het accent zal minder op aantallen liggen en meer op kwaliteiten, locaties en woonmilieus.
4. De SGE-gemeenten bundelen alle informatie over lopende en nieuwe plannen en monitoren en actualiseren op basis daarvan de gezamenlijke programmeringsafspraken. We zijn ambtelijk en bestuurlijk 100% transparant.
5. In de programmeringsafspraken geven we ruim baan aan initiatieven die uitgaan van herstructurering/transformatie en inbreidingslocaties binnen het 'bestaand stedelijk gebied' zoals dat wordt aangegeven in de provinciale Verordening Ruimte.
6. We ontwikkelen geen nieuwe uitleglocaties die buiten het bestaand stedelijk gebied liggen, tenzij de portefeuillehouders Wonen unaniem beslissen dat dit noodzakelijk is of van grote toegevoegde waarde is voor de regionale woningmarkt. Het coördinatieteam adviseert het portefeuillehoudersoverleg Wonen in voorkomende gevallen.
7. De programmeringsafspraken, inclusief de Brainport Principles worden in beginsel iedere twee jaar herijkt.
8. De portefeuillehouders Wonen laten onderzoeken hoe we kunnen komen tot één loket voor initiatieven voor bijzondere en innovatieve bouw- en

woonvormen, op basis van het adagium 'klant staat voorop'. Waar gemeenten, marktpartijen en particulieren initiatieven kunnen aanmelden waarvoor ruimte gezocht wordt in de regio (bijvoorbeeld CPO, woongroepen, begeleid wonen, woon/zorgconcepten, bouwen voor senioren, woon/werkconcepten). Op basis van dit onderzoek wordt een concreet plan van aanpak opgesteld, waarbij een dergelijk loket vorm krijgt via het "coördinatieteam Wonen" zoals ingesteld door het portefeuillehoudersoverleg Wonen. Waar nodig worden ervaringen van de portefeuillehouders Economie en de inzichten uit de analyse naar de werking van het 1-loket bedrijfshuisvesting benut voor voornoemd onderzoek en plan van aanpak.

D. Samenwerking met partners

Omdat we als SGE-gemeenten alleen de opgaven op het gebied van wonen niet zelfstandig kunnen realiseren, gaan we intensiever samenwerken met onze partners in de woningmarkt.

1. We organiseren vanaf 2018 twee keer per jaar een brede tafel voor alle woningmarktpartijen. Naast de gemeenten worden ten minste de corporaties, de provincie, ontwikkelaars, makelaars, bedrijven, consumentenvertegenwoordigers en financiers uitgenodigd. Deze tafel denkt mee over de visie, de programmering en de monitoring en maakt afspraken over ieders rol in de realisatie. Het portefeuillehoudersoverleg Wonen draagt hier de verantwoordelijkheid voor.
2. Vanwege onze intensieve samenwerking met de woningbouwcorporaties organiseren we daarnaast vanaf 2018 een structureel overleg tussen gemeenten en corporaties op de schaal van het Stedelijk Gebied Eindhoven. In dit overleg willen we tot afspraken met corporaties komen over hun aandeel in het regionale woningbouwprogramma (zowel kwantitatief als kwalitatief) en over de samenwerking op het gebied van woonruimteverdeling. De frequentie en agendering van dit overleg wordt in de startvergadering gezamenlijk bepaald. Dit neemt niet weg dat de officiële zogeheten prestatieafspraken nog steeds bilateraal tussen coöperaties en de gemeenten tot stand moeten komen.
3. Wij gaan op een andere wijze met de provincie samenwerken. Wij beschouwen het Stedelijk Gebied Eindhoven als het schaalniveau om tempo te maken. We sturen zelf op de kwaliteit van woningbouwontwikkelingen. Samenwerking en afstemming zijn daarbij belangrijker dan sturen op getallen. Hiertoe nodigen we de gedeputeerde wonen minimaal twee keer per jaar uit voor het portefeuillehoudersoverleg Wonen.

STEDELIJK GEBIED!

E. Woonruimteverdeling

Gemeenten werken al lange tijd goed samen als het gaat om de woonruimteverdeling. Er is een gezamenlijke urgentieverordening ontwikkeld en in negen gemeenteraden vastgesteld en er is een gezamenlijk systeem voor woonruimteverdeling opgezet met als doel de transparantie voor woningzoekenden op de sociale huurmarkt te vergroten (Wooniezie). Voor de komende periode worden hierover de volgende afspraken gemaakt:

1. Uitgaande van een positieve evaluatie wordt de samenwerking gecontinueerd in een in vóór 2020 nieuw vast te stellen urgentieverordening.
2. Streven is dat alle corporaties in het Stedelijk Gebied Eindhoven aan Wooniezie deelnemen. Met corporaties die nog niet deelnemen, wordt het gesprek aangegaan over eventuele toetreding.
3. In samenwerking met de corporaties in het Stedelijk Gebied Eindhoven wordt het gezamenlijk sanctie- en kansenbeleid geüniformeerd.
4. Voor bijzondere doelgroepen (denk aan ex-delinquenten) en de aanpak van woonfraude wordt regionaal de kennis en kunde gebundeld. Het coördinatieteam Wonen maakt een voorstel hoe dit te verankeren en borgen. Een voorstel op dit punt is uiterlijk eind 2018 gereed en wordt geagendeerd in het portefeuillehoudersoverleg Wonen.
5. In alle gemeenten worden meerdere opties binnen het woonruimteverdeelsysteem gehanteerd: de opties Loten, Inschrijven en Direct te huur

F. Monitoren en kennisontwikkeling

Monitoring en kennisontwikkeling is van groot belang om onze keuzes in de visie op Wonen en de daar uit voortvloeiende programmeringsafspraken goed en feitelijk te kunnen onderbouwen.

1. Een ambtelijk overleg monitort de voortgang van de visie, de dataverzameling en de programmeringsafspraken en rapporteert daarover elk half jaar aan het portefeuillehoudersoverleg Wonen.
2. Monitoring van ontwikkelingen op de woningmarkt, demografie en andere relevante ontwikkelingen pakken we niet zelfstandig op. We haken aan bij initiatieven van het MRE en de provincie Noord-Brabant. Mocht dit in MRE-verband niet goed van de grond komen, dan besluiten we uiterlijk in het eerste kwartaal van 2019 of en hoe we daar als samenwerkende gemeenten zelf in gaan investeren.
3. Eén maal per jaar vindt een bijeenkomst plaats waarin de portefeuillehouders Wonen samen met de gedeputeerde Wonen terugblikken en vooruitkijken op de programmeringsafspraken

ACTIEPROGRAMMA: VOORZIENINGEN EN EVENEMENTEN

Voor zowel onze Quality of Life als onze Economic Welfare is de kwaliteit van onze voorzieningen en evenementen op het gebied van sport, cultuur en recreatie van levensbelang. Ook voor het vestigingsklimaat van onze regio is een goed aanbod van voorzieningen cruciaal.

Daarbij maken we onderscheid tussen basis-, regionale- en topvoorzieningen en evenementen.

A. Basis: voorzieningen en evenementen primair van betekenis voor de afzonderlijke gemeenten en daarmee geen onderdeel van onze samenwerkingsagenda. Het is de verantwoordelijkheid van elke gemeente om ze op peil te houden.

B. Regionaal: voorzieningen en evenementen die niet in iedere gemeente aanwezig zijn, die vooral door inwoners en bedrijven van het Stedelijk Gebied Eindhoven gebruikt en bezocht worden en in beperkte mate door bezoekers van buiten. Deze voorzieningen zijn van groot belang voor het leefklimaat en de aantrekkingskracht van de regio voor inwoners en bedrijven.

C. Top: Dit zijn voorzieningen en evenementen die niet alleen door de inwoners van het Stedelijk Gebied Eindhoven, maar in sterke mate ook door bezoekers van (ver) buiten de regio gebruikt en bezocht worden. Dit zijn de parels van de regio. Ze dragen bij aan de naamsbekendheid en maken de regio ook aantrekkelijk voor bezoek en tijdelijk verblijf.

Als iedere gemeente haar voorzieningen zelf organiseert, ontstaat er een grijs en gemiddeld aanbod. Daarom gaan we rondom regionale- en topvoorzieningen onze samenwerking intensiveren. Analyses wijzen uit dat het huidige aanbod achterblijft bij onze ambities om als vestigingsklimaat internationaal concurrerend te zijn. De lobby van Stichting Brainport (o.a. via de Captains of Industrie) voor extra middelen ondersteunen wij dan ook met kracht.

Om betekenisvolle en goede voorzieningen te hebben en te houden, moeten wij de bekostiging en de organisatie van deze voorzieningen op dezelfde manier vormgeven als de manier waarop de gebruikers bewegen: grenzeloos.

Opgave: Als ware we één gemeente realiseren we gezamenlijk een blijvend en kwalitatief hoogstaand regionaal voorzieningen- en evenementenaanbod op sport, cultuur en recreatie. Daarbij gaan we niet uit van gemeentegrenzen, maar stellen we patronen en behoeften van onze regio (het daily urban system) voorop. Daardoor neemt de kwaliteit toe én zijn we in staat om zoveel mogelijk voorzieningen voor iedereen bereikbaar te maken. Het ijkpunt is niet de gemeentegrens, maar het maatschappelijk nut en het bereik.

En dus: Volgen we een getrapte aanpak, beginnend met het maken van een inventarisatie van het huidige aanbod van regionale- en topvoorzieningen en evenementen in het Stedelijk Gebied Eindhoven.

Dit is het vertrekpunt voor de te ontwikkelen gezamenlijk toekomststrategie voor voorzieningen en evenementen in het stedelijk gebied. Met deze strategie ondersteunen we de lobby van Brainport Eindhoven voor extra rijks gelden voor (nieuwe) topvoorzieningen en de inzet op een vervolg van de proeftuin 'Maak Verschil om het Rijk te bewegen te komen tot een verdeling van het Gemeentefonds die meer recht doet aan het (inter)nationale economische belang van de gehele regio Zuidoost-Brabant (de Metropoolregio Eindhoven).

Als onderdeel van de gezamenlijke toekomststrategie werken we uit hoe we de op onze gemeentebegrotingen gereserveerde financiële middelen (exploitatie en investeringen) voor regionale- en topvoorzieningen in gezamenlijkheid kunnen prioriteren.

We organiseren waar nodig overleg op regionaal niveau met, en tussen, onze partners in de sector. Daarnaast gaan we ons inzetten voor een eenduidige en krachtige regionale profilering op het gebied van voorzieningen en evenementen. Dit betekent dat we ons gezamenlijke aanbod beter gaan presenteren en zo de lobby van Brainport Eindhoven naar Den Haag ondersteunen.

STEDELIJK GEBIED!

CONCRETE AFSPRAKEN

A. Inventarisatie van huidige aanbod regionale en topvoorzieningen

Het is in het belang van alle inwoners en bedrijven dat het voorzieningenniveau op peil blijft en waar mogelijk versterkt en verhoogd wordt. Omdat er uiteenlopende beelden over de huidige stand van zaken van het voorzieningenniveau bestaan, hebben we een gezamenlijk startpunt van analyse en denken nodig. Daarvoor vinden we het noodzakelijk om dit nader uit te zoeken en feitelijk te onderbouwen.

1. Wij laten een onafhankelijke inventarisatie uitvoeren om de nulsituatie te definiëren ten aanzien van regionale voorzieningen en topvoorzieningen. De eerdere rapporten van Telos en Kwink Groep vormen daarvoor belangrijke bouwstenen. Doel van deze inventarisatie is om in beeld te krijgen wat het huidige aanbod van voorzieningen is, wat het bijbehorende kostenplaatje is en wat het bereik van de voorzieningen is. Daarnaast moet deze inventarisatie ook een uitspraak doen over de behoefte van de inwoners en de te verwachten ontwikkelingen in behoeften van onze inwoners en bedrijven op de (middel)lange termijn.
2. Deze inventarisatie wordt in 2018 uitgevoerd.
3. Het portefeuillehoudersoverleg Voorzieningen is verantwoordelijk voor het uitzetten van een opdracht voor deze inventarisatie en betreft daarbij de partners uit de sector.
4. De uitkomsten van de inventarisatie worden vastgesteld door het portefeuillehoudersoverleg Voorzieningen en gedeeld met de gemeenteraden.

B. Gezamenlijke toekomststrategie regionale- en topvoorzieningen en evenementen

1. Op basis van de inventarisatie ontwikkelen we samen met de instellingen en partners uit de sector een gezamenlijke toekomststrategie voor onze voorzieningen en evenementen. Bij het aanbod van voorzieningen en evenementen stellen we de maatschappelijke patronen en behoeften in ons "daily urban system" voorop. Daarbij spelen we optimaal in op toekomstige ontwikkelingen. Deze strategie stellen we in 2019 vast.

2. Het portefeuillehoudersoverleg Voorzieningen neemt het initiatief voor het opstellen van de strategie. Deze wordt vastgesteld door de gemeenteraden.
3. Nadat de strategie is opgesteld is het noodzakelijk dat er afspraken worden gemaakt over de rollen en verantwoordelijkheden wat betreft uitvoering, monitoring en aanpassingen.
4. Onderdeel van de strategie is dat we op regionaal niveau als gemeenten structureel het gesprek aangaan met instellingen en partners uit de sector. Bovendien stimuleren we dat, waar nodig, onderlinge afstemming tussen voorzieningen van de grond komt.

C. Gezamenlijke prioritering inzet middelen

1. Als onderdeel van de inventarisatie van regionale- en topvoorzieningen brengen we ook in beeld wat er hiervoor op onze gemeentebegrotingen aan middelen (exploitatie en investeringen) beschikbaar is.
2. Als nadere uitwerking van de toekomststrategie werken we een aanpak uit op basis waarvan wij onze inzet van financiële middelen afstemmen en prioriteren. Er vindt geen overheveling van financiële middelen plaats, maar in de programmering en prioritering gaan we uit van de gezamenlijke investeringsruimte die voorhanden is of gemaakt wordt om zo optimalisatie en gerichte keuzes binnen het totale Stedelijk Gebied Eindhoven in voorstellen te vervatten. Op die manier streven we naar een optimale inzet van overheidsmiddelen, met een zo groot mogelijke waarde voor onze inwoners.
3. Hoe deze financiële samenwerking er precies uit komt te zien, wordt nader onderzocht. Het initiatief hiervoor wordt genomen door het portefeuillehoudersoverleg Voorzieningen. Vooruitlopend daarop organiseren we een pilot voor een nader te bepalen groep voorzieningen om te onderzoeken hoe deze werkwijze goed kan functioneren.
4. De ambitie van deze werkwijze is dat er niet langer bilateraal, maar vanuit gezamenlijk perspectief afspraken worden gemaakt met regionale voorzieningen.

STEDELIJK GEBIED!

D. Regionale profilering Voorzieningen en Evenementen

We gaan in gezamenlijkheid uitdragen welke regionale- en topvoorzieningen en evenementen het Stedelijk Gebied Eindhoven te bieden heeft. Hiermee werken we aan de bekendheid en bereikbaarheid van voorzieningen en versterken we onze gezamenlijke identiteit. Een onderdeel hiervan is het aanbod voor internationale kenniswerkers.

1. We formuleren en financieren een opdracht aan Eindhoven 365 om de Engelstalige promotie-website van Eindhoven (this is Eindhoven) te voorzien van het regionale aanbod.
2. Iedere gemeente zorgt dat op de gemeentelijke website het regionale aanbod van voorzieningen beschikbaar is. Eindhoven 365 krijgt de opdracht om dit eenduidig vorm te geven.
3. Jaarlijks wordt het (online) aanbod gemonitord en waar nodig voorzien van een update.

E. Ondersteuning lobby naar Den Haag en lokale triple-helix-partners.

Vergeleken met de internationale concurrentiepositie van de in Brainport Eindhoven gevestigde bedrijven, blijft het voorzieningenniveau van cultuur en sport ver achter. Op basis van de Brainport Nationale Actieagenda wordt het Rijk om een extra Rijksinvestering van minimaal 30 miljoen euro per jaar gevraagd. Met deze middelen kunnen we voor de regio aantrekkelijke voorzieningen behouden en door ontwikkelen.

1. We ondersteunen de lobby van Brainport Eindhoven. Indien aan de orde stemmen we onze inzet af binnen het portefeuillehoudersoverleg Voorzieningen.

STEDELIJK GEBIED!

6

RUIMTE

We gaan onze samenwerking en afstemming op het thema 'Ruimte intensiveren'. Ontwikkelingen op het gebied van Wonen, Voorzieningen en Economie hebben een ruimtelijke weerslag, zijn vaak gemeentegrens-overschrijdend en onlosmakelijk met elkaar verbonden. Binnen de stedelijke regio spelen bovendien maatschappelijke opgaven op het gebied van recreatie, natuur, de opvang van water klimaatadaptatie en hittestress. Ook deze opgaven hebben een ruimtelijke weerslag. Kortom, zowel het realiseren van *Economic Welfare* als *Quality of Life* vraagt om een samenhangende inzet en benutting van de ruimte, omdat die schaars, kwetsbaar en van ons gezamenlijk is.

Opgave: Tot dusverre richt de samenwerking in het Stedelijk Gebied Eindhoven zich op sectorale thema's (Wonen, Werken en Voorzieningen). Aan diverse regionale tafels, die dikwijls de schaal van het stedelijk gebied overstijgen, is gewerkt aan de ruimtelijke samenhang en onderlegger. Voorbeelden daarvan zijn de werkplaats Ruimtelijke Strategie van het MRE en het provinciale RRO.

Daarnaast bestaat er al een samenwerking op het vlak van ruimte in het Stedelijk Gebied Eindhoven via de gebiedsvisie Brainport City en de stuurgroep Brainport City¹⁾. Brainport City biedt al een samenhangende en richtinggevende agenda op de ontwikkeling van grote delen van het stedelijk gebied. Deze visie en het daaruit voortvloeiende adaptieve uitvoeringsprogramma richten zich op agglomeratiekracht, (inter)nationale connectiviteit en vestigingsklimaat. De visie en het uitvoeringsprogramma zijn bovendien afgestemd met de provincie en het Rijk en opgenomen in het MIRT. De Stuurgroep Brainport City heeft rechtstreeks positie aan het halfjaarlijkse BO-MIRT met het Rijk.

De al bestaande verbinding van het Stedelijk Gebied Eindhoven met Brainport City heeft tot dusverre nog onvoldoende vorm en inhoud gekregen. Daar willen wij verandering in brengen. De bestaande visie en het uitvoeringsprogramma Brainport City worden daartoe

PressVisuals.com

uitgebreid en verrijkt met bovenlokale opgaven uit het gehele stedelijk gebied en wordt in alle negen gemeenten bestuurlijk verankerd.

En dus: Stellen we een portefeuillehoudersoverleg Ruimte in. In dat portefeuillehoudersoverleg gaan we als negen gemeenten het gesprek aan over verrijking en doorontwikkeling van de visie en het uitvoeringsprogramma Brainport City tot een door het hele stedelijk gebied gedragen, regiodekkende agenda en uitvoeringsprogramma. Ook maken we in het portefeuillehoudersoverleg Ruimte afspraken over de wijze van regionale bestuurlijke agendering en verankering.

Beide bestaande vertegenwoordigers/deelnemers vanuit het Stedelijk Gebied Eindhoven in de stuurgroep Brainport City initiëren hierover de gesprekken in de stuurgroep Brainport City en het portefeuillehoudersoverleg Ruimte.

Deze nauwere samenwerking op het thema Ruimte helpt ons bovendien om met één stem te spreken binnen de Werkplaats Ruimtelijke Strategie van de MRE, en richting de provincie en het Rijk. We zorgen dat we van tevoren onze inbreng goed hebben afgestemd.

1) In de Stuurgroep Brainport City hebben momenteel de wethouder Ruimte Eindhoven (voorzitter), de vertegenwoordiger Stedelijk Gebied Eindhoven (i.c. wethouder Oirschot), de gedeputeerden Ruimte en Mobiliteit, de Ministeries van I&M en EZ, Brainport Development, NS en Eindhoven Airport zitting.

STEDELIJK GEBIED!

CONCRETE AFSPRAKEN

A. Verrijken Gebiedsvisie en uitvoeringsprogramma Brainport City

1. We benutten de gebiedsvisie Brainport City als uitgangspunt voor onze samenwerking op het thema Ruimte en onze behoefte aan het gezamenlijk ruimtelijk faciliteren van de thema's Economie, Wonen en Voorzieningen/Evenementen.
2. We verkennen op welke wijze we de gebiedsvisie Brainport City en het daarmee samenhangende adaptieve programma kunnen verrijken tot een regiodekkende en regionaal gedragen agenda en uitvoeringsprogramma. Daarbij hebben we specifiek aandacht voor de ruimtelijke weerslag van onze inzet op de thema's Economie, Wonen en Voorzieningen.
3. Tevens verkennen we hoe deze verrijkte, regio dekkende en regionaal gedragen gebiedsvisie Brainport City in het stedelijk gebied bestuurlijk kan worden verankerd.
4. Daarmee ontstaat voor de samenwerkende gemeenten een belangrijke bouwsteen voor de op te stellen gemeentelijke omgevingsvisies en omgevingsplannen.
5. De verrijkte gezamenlijke visie en het uitvoeringsprogramma Brainport City vormt ons vertrekpunt in het overleg/onderhandelingen met het Rijk en de provincie.

B. Portefeuillehoudersoverleg Ruimte als platform voor afstemming

1. We stellen een portefeuillehoudersoverleg Ruimte in, dat dient als regionale gesprekstafel voor de verrijking van Brainport City en gaat functioneren als platform waar actuele ruimtelijke vraagstukken op het niveau van het stedelijk gebied worden afgestemd.
2. Het portefeuillehoudersoverleg Ruimte is verantwoordelijk voor de afstemming van de inbreng van het Stedelijk Gebied Eindhoven op het gebied van ruimte binnen de verschillende regionale en provinciale gremia.
3. Het portefeuillehoudersoverleg Ruimte wijst uit haar midden een voorzitter aan die verantwoordelijk is voor de standpuntbepaling en de communicatie namens het Stedelijk Gebied Eindhoven in de verschillende ruimtelijke gremia.
4. Eindhoven (en indien van toepassing, ook Helmond) en de Stuurgroep Brainport City hebben een positie aan provinciale en (inter)nationale tafels op het thema Ruimte. Zij worden gevraagd om aan die tafels te spreken en te acteren namens de gemeenten van het Stedelijk Gebied Eindhoven. Bij relevante ontwikkelingen wordt input opgehaald en worden de relevante portefeuillehoudersoverleggen van de SGE-samenwerking actief geïnformeerd.

STEDELIJK GEBIED!

7

HOE WE GAAN SAMENWERKEN: DE GOVERNANCE

De samenwerking van het Stedelijk Gebied Eindhoven verhoudt zich tot andere schaalniveaus, c.q. maakt onderdeel uit van een stelsel van (intergemeentelijke) samenwerking binnen Zuidoost-Brabant

- **Lokaal:** het Stedelijk Gebied Eindhoven bestaat op dit moment uit negen zelfstandige gemeenten. Een lokaal vraagstuk wordt binnen één of meer gemeenten bestuurlijk geadresseerd en krijgt daar de aandacht en opvolging.
- **Stedelijk Gebied Eindhoven:** het perspectief van “City of Villages”, de meest actuele Brainportstrategie (Brainport Next Generation) en een verrijkte, regiodekkende gebiedsvisie BrainportCity zorgen voor het samenbindend verhaal onder de samenwerking in het stedelijk gebied, resulterend in deze Samenwerkingsagenda, met gerichte actieprogramma’s. Voor een deel worden deze actieprogramma’s in gezamenlijkheid opgepakt en voor een deel leveren ze kaders op waarbinnen de gemeenten zelf kunnen acteren. Voor een deel geven deze Samenwerkingsagenda en de daarin opgenomen actieprogramma’s uitvoering aan resultaten van de Bestuurlijke Werkplaatsen van de Metropoolregio Eindhoven (MRE), maar deze subregionale Samenwerkingsagenda is – zonder een voorschot te nemen op de uitkomsten van herijking van de MRE welke in 2018 plaats gaat vinden – op haar beurt ook agendazettend naar de MRE-agenda en MRE-samenwerking
- **Regionaal / anders:** alle SGE-gemeenten maken – met nog twaalf andere gemeenten – ook deel uit van de MRE. Helmond vervult een brugfunctie naar subregio De Peel, Oirschot neemt tevens deel aan subregio de Kempen. Diverse SGE-gemeenten werken ook in deelverzamelings onderling samen, denk aan C4/Campusgemeenten en BOVE(NS). Tot slot maken Eindhoven en Helmond onderdeel uit van de B5/Brabantstad samenwerking. Via de MRE-samenwerking (Werkplaats Economische

Strategie) zijn alle SGE-gemeenten verbonden met én aandeelhouder van de triple helix samenwerking van Brainport Eindhoven .

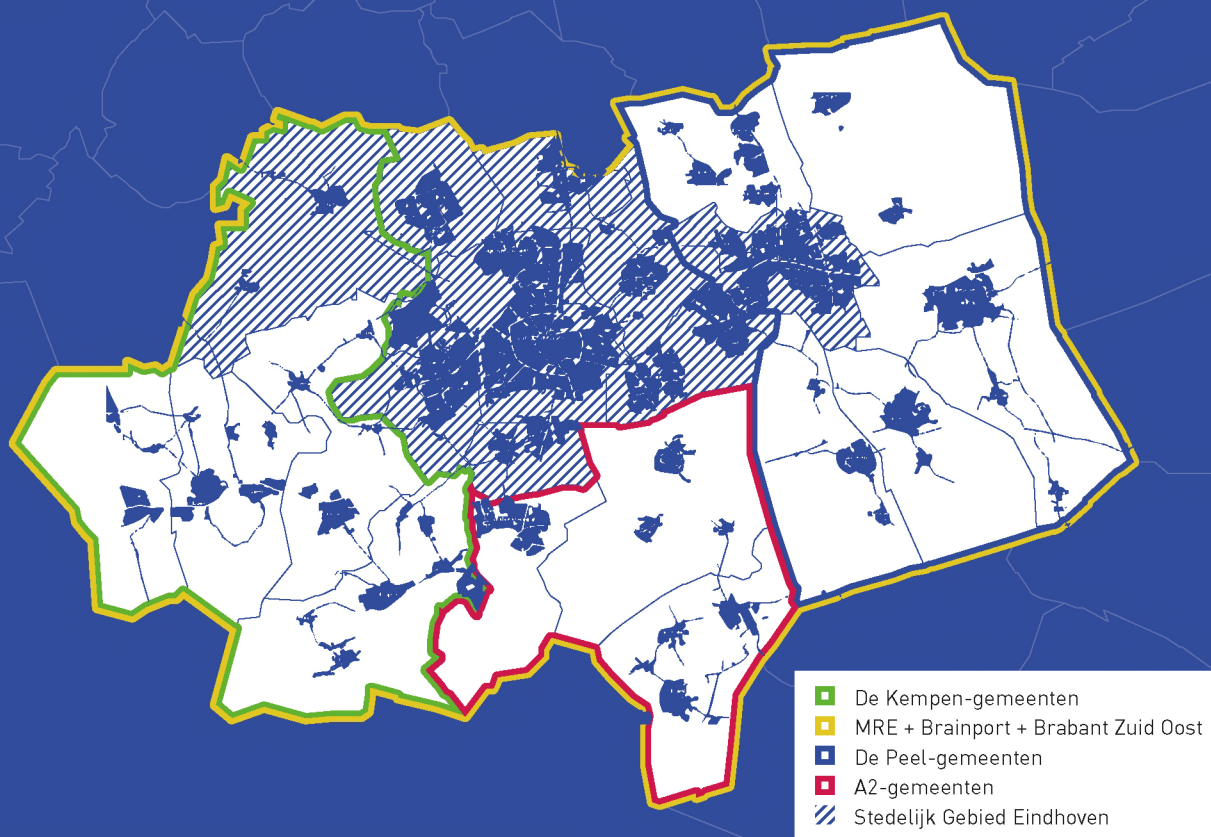
Dit dichte en complexe samenwerkingslandschap vraagt om voortdurende alertheid en afstemming om er voor te zorgen dat zaken op het juiste niveau en niet op meerdere tafels tegelijk besproken worden.

Uitgangspunten voor de samenwerking in het Stedelijk Gebied Eindhoven

Voor een effectieve besturing van het Stedelijk Gebied Eindhoven hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- **Perspectief** De governance moet een geloofwaardige bijdrage leveren aan het creëren van perspectief voor het gebied. Ons perspectief op het stedelijk gebied, een City of Villages en de daaruit voortvloeiende speerpunten zijn een belangrijk startpunt. Onze gezamenlijke potentie is groter dan de optelsom van de potenties van de individuele gemeenten.
- **Bestuurlijk stevig** De manier waarop de SGE-governance wordt vormgegeven moet voldoende stevigheid tonen op bestuurlijk vlak zodat de potentie kan worden benut.
- **Draagvlak** Onze governance moet op voldoende draagvlak kunnen rekenen. Bij de maatschappelijke stakeholders in onze regio en bij de negen gemeenteraden.
- **Onderling vertrouwen** Los van welke vorm gekozen wordt, het proces moet altijd voorzien in een forse investering in inhoudelijke verdieping, kennismaking, samenwerking en onderling vertrouwen.
- **Krachtig verbonden** De gemeenten binnen het Stedelijk Gebied Eindhoven weten dat op alle actieprogramma’s alleen resultaten te boeken zijn indien er actief wordt samengewerkt met andere actoren, zoals ondernemers, onderwijsinstellingen en tal van maatschappelijke organisaties. Omdat hun rol, kennis en kracht een noodzakelijke aanvulling is op het gemeentelijke. Er kunnen gezamenlijk betekenisvolle resultaten geboekt worden.
- **Verminderen bestuurlijke drukte** We gaan onderzoeken of bestaande intergemeentelijke samenwerkingen/afstemming tussen SGE-gemeenten, welke zich ook richten op Economie, Wonen en/of Voorzieningen, op kunnen gaan binnen de SGE-samenwerking. Dat onderzoek betreft in ieder geval de C4-samenwerking en BOVENS.

STEDELIJK GEBIED!

UITWERKING GOVERNANCE

Uitgaande van de voornoemde uitgangspunten én kijkend naar de resultaten van de evaluatie van de samenwerking in het Stedelijk Gebied Eindhoven nemen we de huidige governance als uitgangspunt en scherpen deze aan. De governance wordt langs de volgende lijnen uitgewerkt:

CITY OF VILLAGES ALS GEDEELD PERSPECTIEF

BESTUURLIJKE VORM

- Sturing op agenda
- Politieke verbinding en sturing
- Ambtelijke ondersteuning
- Financiële arrangementen
- Een convenant

ENERGIE EN DYNAMIEK

CITY OF VILLAGES ALS GEDEELD PERSPECTIEF

Het perspectief van “City of Villages”, de meest actuele Brainportstrategie (Brainport Next Generation) en de

te verrijken, regiodekkende gebiedsvisie Brainport City zorgen voor het samenbindend verhaal onder de samenwerking in het stedelijk gebied. Het brengt samenhang tussen de concrete actieprogramma’s op de thema’s Economie, Wonen en Voorzieningen. Met het concept “City of Villages” kijken we op een andere wijze naar het Stedelijk Gebied Eindhoven. Wij hanteren twee dominante speerpunten die het stedelijk gebied de bovenlokale waarden verschaffen, namelijk Economic Welfare en Quality of Life. De governance ondersteunt de ambitie, de inhoudelijke doelen zodat deze worden omgezet in concrete resultaten.

BESTUURLIJKE VORM: STURING OP DE SAMENWERKINGSAGENDA

Wij hanteren de volgende uitgangspunten voor de bestuurlijke vorm:

- Sturing op de realisatie van doelen en resultaten van het convenant is primair geënt op negen zelfstandige

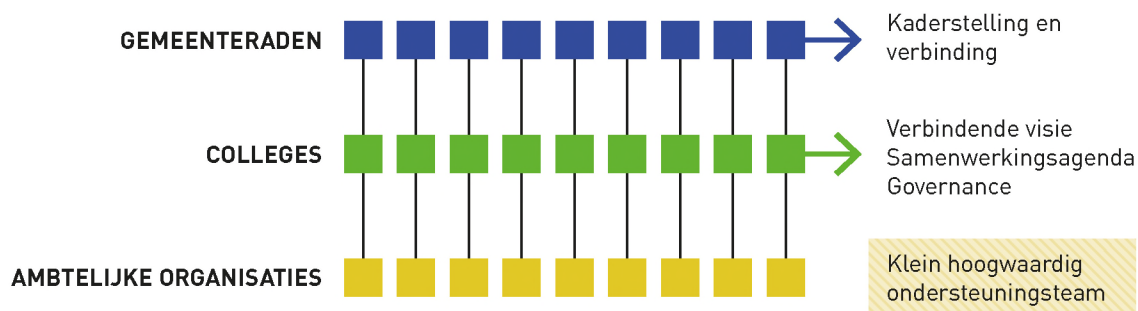
STEDELIJK GEBIED!

gemeenten. Ook bij mogelijke toekomstige herindelingen binnen het stedelijk gebied wordt dit uitgangspunt niet verlaten. Het aantal gemeenten kan dus wijzigen, het principe niet.

- Het bundelen van kracht is gericht op regionale vraagstukken, vertaald naar de actieprogramma's voor Economie, Wonen, Voorzieningen en Evenementen en een versterking van onze samenwerking op het thema Ruimte.
- Bovendien wordt politieke afstemming vormgegeven en nemen we initiatieven om de onderlinge relatie en het onderlinge vertrouwen te bevorderen en tegelijkertijd de kennis over onze regionale vraagstukken te verdiepen.

De sturing is primair bestuurlijk van aard.

De gemeenteraden sturen op de kaders waarbinnen zo goed mogelijk resultaten geboekt kunnen worden. De portefeuillehouders zijn inhoudelijk aan zet om resultaten te boeken binnen de visie en gebaseerd op de actieprogramma's. Hiermee ontstaat de hoofdstructuur van de besturing met negen zelfstandige gemeenten, die ten behoeve van het invulling geven aan een gezamenlijke visie en de sturing op de uitvoering van de actieprogramma's een Bestuurlijk Platform en vier portefeuillehoudersoverleggen inrichten.

STEDELIJK GEBIED!

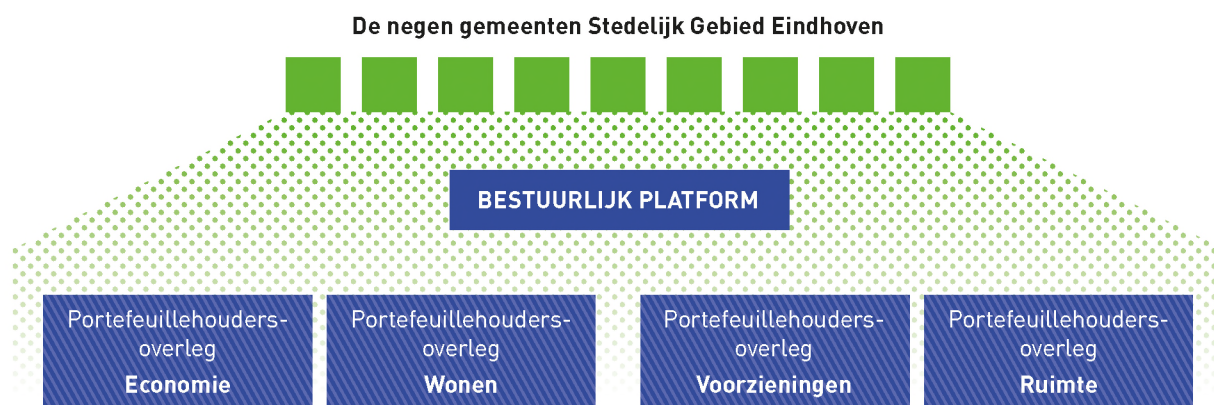
- **Portefeuillehoudersoverleggen**

De portefeuillehoudersoverleggen staan primair aan de lat om resultaten te boeken. De actieprogramma's worden aangestuurd door de portefeuillehouders uit de colleges van elk van de gemeenten. Zij zitten met mandaat van het college aan tafel. Zij nemen bovendien de verantwoordelijkheid op zich om ondernemers, onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties te verbinden op de actieprogramma's.

- **Bestuurlijk Platform**

Het Bestuurlijk Platform heeft een coördinerende en strategische functie. In het Bestuurlijk Platform heeft van iedere gemeente één wethouder of burgemeester zitting. Het heeft als belangrijkste taken het faciliteren van de portefeuillehouders en

het bouwen aan vertrouwen. Ook het onderhouden en in de tijd aanscherpen en actualiseren van de samenwerkingsagenda, het bewaken van de integraliteit (over de thema's heen), de monitoring van de totstandkoming en na besluitvorming de uitvoering en voortgang zijn belangrijke taken. Verder is de optimalisatie, inrichting en slagvaardigheid van de besluitvormingsprocessen binnen de samenwerking een gesprekstema op de agenda van het Bestuurlijk Platform. Tot slot heeft het Bestuurlijk Platform een belangrijke procestaak. De leden van het platform bewaken dat er sprake is van eenduidige informatievoorziening en communicatie naar de gemeenteraden van het Stedelijk Gebied Eindhoven. Het succes van het Bestuurlijk Platform is afhankelijk van de energie, het commitment en het leiderschap van de mensen die het Bestuurlijk Platform bemensen.

BESTUURLIJKE VORM: DE GEMEENTERADEN IN POSITIE

Hoewel het zwaartepunt van de besturing bij de collegeleden ligt, zien wij aanvullend een belang om ook een politieke verbinding op regionaal niveau te organiseren. Daarmee willen we voorkomen dat er spanning ontstaat tussen bestuurders die op de aangegeven thema's in gezamenlijkheid regionaal acteren en gemeenteraden die primair lokaal georiënteerd zijn.

Zoals eerder gezegd is de lokale oriëntatie voor de gemeenteraden het vertrekpunt. Vanuit deze rol kunnen ze bestuurders ook scherp houden, met name op de balans tussen het regionale resultaat en de opbrengst die dat voor de lokale gemeenschap brengt. Echter, ook de gemeenteraadsleden moeten in positie gebracht worden om te sturen op regionale resultaten. Het is primair een verantwoordelijkheid van de gemeenteraden zelf om hierin politiek te acteren.

STEDELIJK GEBIED!

Daarenboven is het belangrijk continu te verkennen welke kansen zich voordoen om deze politieke verbinding en sturing verder tot stand te brengen. Het Bestuurlijk Platform heeft hierin een belangrijke rol. Het Bestuurlijk Platform verkent met raadsleden en griffiers hoe de communicatie met en participatie van de gemeenteraden optimaal vorm te geven, zodanig dat de gemeenteraden goed in positie zijn om hun verantwoordelijkheid in te vullen. Als vertrekpunt neemt het Bestuurlijk Platform in ieder geval de volgende initiatieven:

- **Kaderstellende rol raden**
Jaarlijks worden de voltallige gemeenteraden uitgenodigd om aanwezig te zijn bij de Regioconferentie. Tijdens deze bijeenkomst bespreken we de geboekte resultaten en – waar nodig – de actuele gemeenschappelijke kaders die de negen gemeenteraden aan de acterende bestuurders van het stedelijk gebied meegeven. Immers, de gemeenten willen acteren op de regionale vraagstukken als ware zij één gemeente. In het Bestuurlijk Platform wordt vanuit de Samenwerkingsagenda 2018-2025 en de actuele gemeenschappelijke kaders jaarlijks het jaarprogramma vastgesteld, met daarin de concrete acties die het komend jaar worden ondernomen. De raden ontvangen dit jaarprogramma.
- **Introductie Stedelijk Gebied Eindhoven voor nieuwe gemeenteraden**
Iedere gemeente heeft na de gemeenteraadsverkiezingen een inwerkprogramma voor de nieuwe gemeenteraad. Bij de gemeenteraden wordt in het introductieprogramma voorzien in een introductie over de samenwerkingsagenda, de concrete actieprogramma's en de werking van de governance van het Stedelijk Gebied Eindhoven.

BESTUURLIJKE VORM: AMBTELIJKE ONDERSTEUNING

Vanuit de evaluatie van het Stedelijk Gebied Eindhoven blijkt het gezamenlijk gevoeld eigenaarschap van gemeenten cruciaal. Dit geldt zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau. De keuze voor een beperkt ambtelijk secretariaat en de uitvoering bij de gemeenten heeft hier, onder andere, toe bijgedragen. Tegelijkertijd constateren we dat het secretariaat van de samenwerking kwetsbaar is.

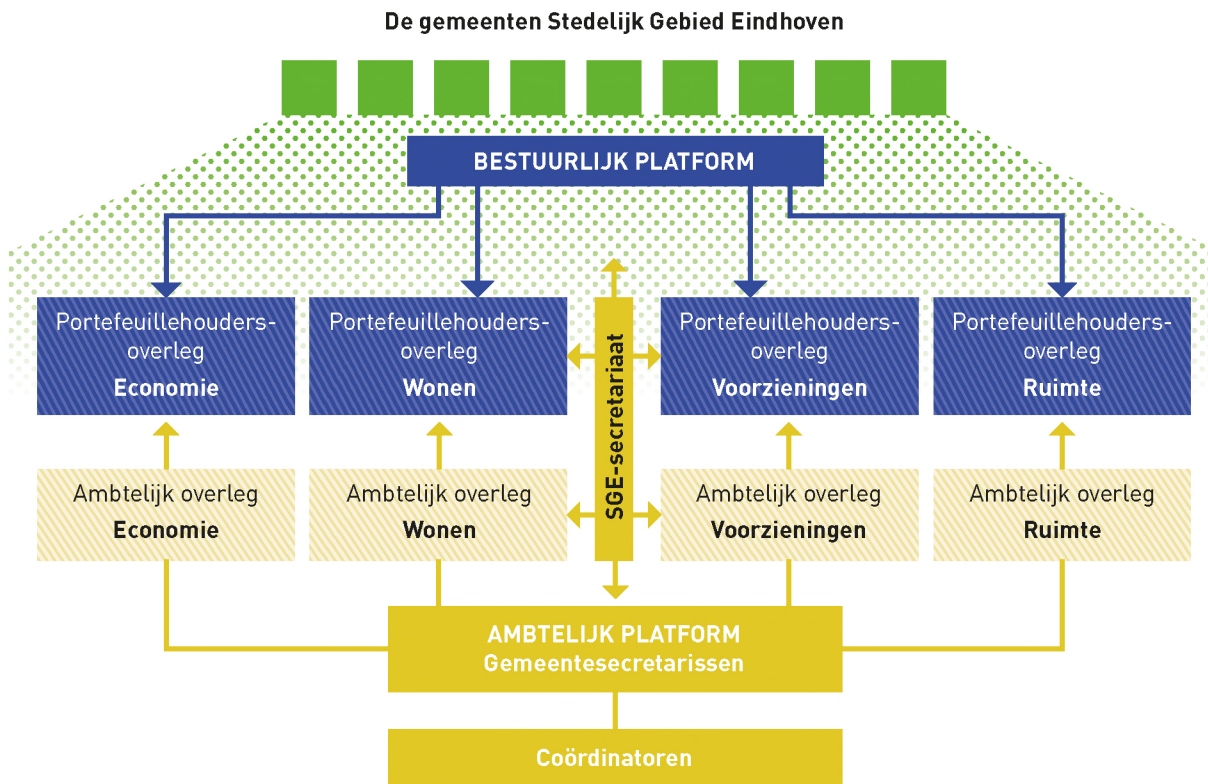
Nu de samenwerking in het stedelijk gebied een nieuwe fase in gaat, met grotere ambities, is beperkte versterking van het secretariaat belangrijk. Dit met name om de kwetsbaarheid te verminderen.

- **Besluitvorming resultaten samenwerking**
Onze samenwerkingsagenda wordt door colleges uitgewerkt in de bestuurs-juridische vorm van een convenant. Dat betekent dat de gemeenten weliswaar uitspreken volgens een bepaalde governance en een krachtige agenda samen te werken, maar dat te allen tijden de gemeenteraden ook verantwoordelijk blijven. Zowel aan de voorkant met het vaststellen van de samenwerkingsagenda, maar ook aan de achterkant indien er resultaten geboekt worden. De raden stellen deze vast en bekrachtigen besluiten.

STEDELIJK GEBIED!

Schematisch ziet de ambtelijke ondersteuning er als volgt uit:

De ambtelijke ondersteuning wordt op vier niveaus vormgegeven:

- **Ambtelijk overleg per thema:** om uitvoering te kunnen geven aan de actieprogramma's is een goede inhoudelijke voorbereiding van de portefeuillehoudersoverleggen nodig. Een inhoudelijke analyse, waarin het collectieve belang van de samenwerking wordt verbonden met de lokale belangen van de individuele gemeenten, en een slimme procesvoering om resultaten te boeken staan in de voorbereiding centraal. In het ambtelijk overleg zijn alle gemeenten vertegenwoordigd. Ieder ambtelijk overleg kiest uit haar midden een secretaris/voorzitter die als aanspreekpunt fungeert en een coördinerende rol heeft. De ambtenaren in het ambtelijk overleg zien de activiteiten als een

belangrijk onderdeel van hun dagelijks werk en voelen zich verantwoordelijk voor doelen en resultaten. Zij passen daar vergaderfrequentie en werkvormen op aan en organiseren de ondersteuning die nodig is. Onder het ambtelijk overleg kunnen specifieke werkgroepen worden ingesteld, zoals de werkgroep Grex of het coördinatieteam voor woningbouw-programmering. Uitgangspunt is wel dat agendering in het portefeuillehoudersoverleg altijd via het desbetreffende ambtelijk overleg verloopt.

- **SGE-secretariaat:** Een adequaat toegerust secretariaat is cruciaal voor onze samenwerking. Het secretariaat ondersteunt het Bestuurlijk Platform, het Ambtelijk Platform en daar waar nodig de portefeuillehoudersoverleggen. Ook draagt het secretariaat zorg voor de voortgangsrapportages en de

STEDELIJK GEBIED!

externe communicatie over de samenwerking. Het secretariaat zet zich in om in de volle breedte van de samenwerking bestuurders zodanig in positie te brengen dat zij efficiënt en effectief kunnen sturen in het bereiken van de beoogde doelstellingen en bijbehorende resultaten. Vooralsnog gaan wij uit van een invulling met 2 fte, een secretaris (1fte) en een adviseur (1 fte), aangevuld met expertise op het gebied van communicatie vanuit de gemeenten. Het secretariaat functioneert onafhankelijk ten dienste van de samenwerking, maar wordt organisatorisch ondergebracht bij de gemeente Eindhoven. Het secretariaat werkt nauw samen met de coördinatoren van de gemeenten en de secretarissen/voorzitters van de ambtelijke overleggen.

- **Ambtelijk Platform:** In het Ambtelijk Platform hebben de gemeentesecretarissen van de gemeenten zitting. Het heeft – naast een signaleringsfunctie – als hoofdtaak het organiseren en borgen van voldoende menskracht en kwaliteit voor alle taken die ten behoeve van de samenwerking geleverd moet worden, zoals voor het ambtelijk overleg, de actieprogramma's en voor de rol van coördinator. Daarnaast hebben de gemeentesecretarissen een belangrijke functie in het signaleren en laten agenderen van politiek-bestuurlijke en ambtelijke aandachtspunten in het bereiken van resultaten.
- **De coördinatoren:** iedere gemeente wijst een ambtenaar aan die coördinerend kan optreden binnen de gemeente voor alle activiteiten die binnen de samenwerking plaatsvinden. De coördinatoren verbinden de programma-activiteiten van de samenwerking met de lokale activiteiten van de gemeenten. Zij spelen daarbij een belangrijke rol in het effectief maken van de samenwerking. Sterk verbonden met de samenwerkingsagenda en anderzijds geworteld in en zicht hebbend op de lokale situatie.

BESTUURLIJKE VORM: DE FINANCIËLE ARRANGEMENTEN

Het slagvaardig boeken van resultaten enerzijds en het ontstijgen van lokale belangen (bij regionale vraagstukken) vraagt om een governance waar (in het denken) de beschikbaarheid van financiële middelen cruciaal is.

De financiële governance is op drie niveaus vormgegeven:

- **Actieprogramma's:** de portefeuillehouders-overleggen maken afspraken op de thema's Economie, Wonen, Voorzieningen en Ruimte alsof het stedelijk gebied één gemeente is. In de actieprogramma's staan de acties voor de komende periode beschreven waarvoor specifieke externe expertise nodig is. Indien aan de orde nemen de portefeuillehouders hierover een beslissing en zorgen zelf voor de financiering. Beslissen en betalen ligt hiermee in één hand. Op een beperkt aantal dossiers is het noodzakelijk uit te gaan van de financiële ruimte die de negen gemeenten op hun begroting beschikbaar hebben of maken. De budgetten blijven binnen de negen gemeenten voorhanden, er vindt geen overheveling van financiële middelen plaats. Wel gaan we in de planvorming uit van de gezamenlijke investeringsruimte die voorhanden is of gemaakt wordt om zo optimalisatie en gerichte keuzes binnen het totale stedelijk gebied in voorstellen te vervatten. De wijze waarop dit precies vorm krijgt, wordt nader uitgewerkt. Vanzelfsprekend hebben de gemeenteraden uiteindelijk de finale toets over de integrale plannen. Indien het wenselijk of noodzakelijk verdergaande vormen van financiële governance te organiseren, dan doen de portefeuillehouders-overleggen daar voorstellen toe.
- **Het SGE-secretariaat:** de personeelslasten van het secretariaat en een werkbudget worden door de negen gemeenten gedragen. Dit geschiedt naar rato van de omvang van de gemeenten (inwonersaantallen). Personeel staat op de loonlijst van en budgetten zijn gealloceerd bij de gemeente Eindhoven, die de kosten naar rato doorbelast aan

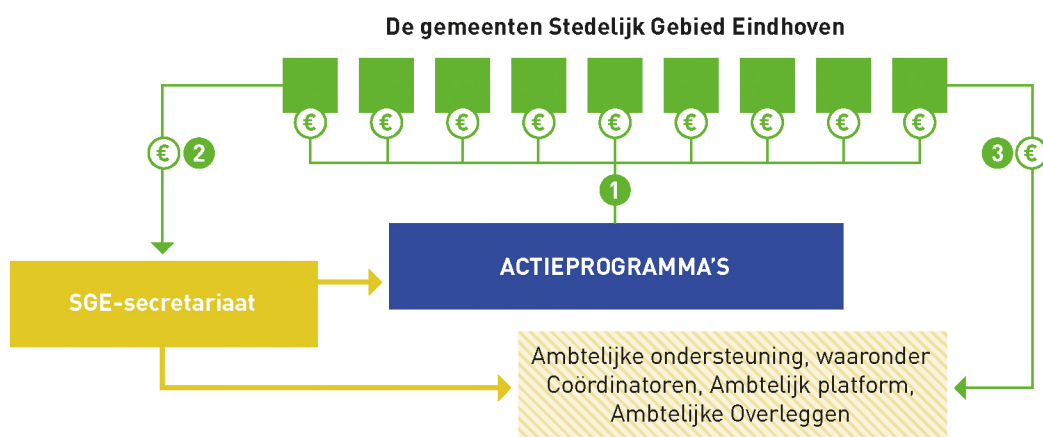
STEDELIJK GEBIED!

de negen gemeenten. Het werkbudget kent een plafond van € 100.000,-.

- **Ambtelijke ondersteuning:** de overige ambtelijke ondersteuning wordt geleverd door de individuele gemeenten. Dit geschiedt met gesloten beurs.

Er vinden geen verrekeningen plaats. Iedere gemeente lost dit binnen de eigen begroting op. Wel wordt in kaart gebracht of de inspanning van iedere gemeente recht doet aan het beginsel dat iedere gemeente naar draagkracht bijdraagt aan de samenwerking in het Stedelijk Gebied Eindhoven.

Schematisch zien de financiële stromen er als volgt uit:

BESTUURLIJKE VORM: EEN CONVENANT

De samenwerkingsagenda wordt uitgewerkt in een convenant. Het convenant, dat als titel uitvoeringsarrangement krijgt, bevat de afspraken om de samenwerking binnen de kaders van de agenda goed te laten functioneren. De colleges stellen dit convenant op. Nadat de colleges hebben ingestemd wordt het convenant ondertekend. Gemeenteraden worden geïnformeerd over deze afspraken.

Deze uitwerking past bij de reguliere verhoudingen waarbij de gemeenteraad de kaders opstelt en het college daaraan uitvoering geeft. In het convenant worden ook de bestaande afspraken opgenomen die nog steeds relevant en actueel zijn, zoals de afspraken over de programmering bedrijventerreinen. Het vaststellen van de samenwerkingsagenda én het gelijktijdig

intrekken van het huidige bestuursconvenant doet derhalve geen afbreuk aan die afspraken. Zij blijven volledig intact.

Wanneer de colleges hebben ingestemd met het nieuwe convenant kan het huidige 'Bestuursconvenant Stedelijk Gebied Eindhoven 2013' dat door de raden is gesloten, worden ingetrokken en beëindigd. Dan ligt er op het niveau van het Stedelijk Gebied Eindhoven één duidelijke set afspraken.

ENERGIE EN DYNAMIEK

Een samenhangend gebied en een krachtige samenwerkingsagenda maakt nog niet dat er in het stedelijk gebied resultaten worden geboekt. Immers, het gebied bestaat uit negen zelfstandige gemeenten, die primair een lokale oriëntatie hebben. Naast de formele lijn in de vormgeving van de governance is het wenselijk om ook

STEDELIJK GEBIED!

te investeren in het versterken van de onderlinge relatie. Dit doen we om het strategisch inzicht te vergroten rond regionale vraagstukken, meer inzicht te verkrijgen in de belangen, vraagstukken en dynamiek bij buurgemeenten en (vooral) om vanuit een inspirerende leeromgeving aan onderling vertrouwen te werken.

Hoe goed en effectief de governance ook is ingeregeld, uiteindelijk draait het ook om mensen. En niet zo maar mensen, maar bestuurders, politici en ambtenaren die veel invloed hebben. In een goede intermenselijke samenwerking speelt het afbreken van beelden over elkaar een belangrijke rol. Door met elkaar te werken, aan de slag te zijn, door samen inspiratie op te doen, door elkaar te ontmoeten.

Wij denken dan bijvoorbeeld aan:

- Informele ontmoetingen;
- Samen aan de slag met reële en actuele casuïstiek, samen ervaren en leren;
- Kijken bij de burens, ervaring opdoen in een andere gemeente;
- Bestuurlijke en ambtelijke overleggen zoveel mogelijk combineren op één (steeds wisselende) locatie op een gezamenlijke regiodag.

Het SGE-secretariaat zal hier, in samenspraak met het ambtelijk en bestuurlijk platform, voorstellen voor ontwikkelen.

BEST - EINDHOVEN - GELDROP-MIERLO - HELMOND - NUENEN - OIRSCHOT - SON EN BREUGEL - VELDHOVEN - WAALRE

STEDELIJK GEBIED!

